

Oponentský posudek diplomové práce

Název diplomové práce: Stravovací návyky a pohybový režim souvisejících dětských dětí a adolescentů ve věku 11-13 let.

Autorka: Mgr. Klára Maratová

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Petr Sedlak, Ph.D.

Pracoviště: Katedra antropologie a genetiky člověka, P F UK v Praze

Volba tématu a jeho aktuálnost: Téma je velmi aktuální a vysoká prevalence nadváhy a obezity v české populaci je známý fakt. Snahou je zavádění preventivních opatření s důrazem na zlepšení jídelních a pohybových zvyklostí. Diplomová práce je zajímavou sondou životního stylu pražských dětí.

Struktura práce: Práce o rozsahu 99 stran je rozvržena do 13 kapitol. První 4 kapitoly přináší aktuální data o prevalenci nadměrné hmotnosti a přehled poznatků o základních faktorech, které ji ovlivňují (zaděno na stravovací a pohybové návyky a délku spánku). Následuje seznámení s vlastní prací a definování hypotéz a cílů, popis metodiky, prezentace výsledků a jejich diskuse, závěrečné shrnutí, seznam literárních zdrojů, přílohy.

Zvolená metodologie: Diplomová práce byla součástí mezinárodního projektu šetření ve fyzické aktivitě, vlivu funkční kapacity a adipozitů, z čehož vyplývá omezená možnost ovlivnění vlastního protokolu provedení. Slabinou studie, představuje dotazník, resp. volba otázek a možných odpovědí, na kterém je vlastní měření postaveno, viz příloha diplomové práce. Toho si je vědoma i sama autorka. Na které otázky byly proto v průběhu měření upraveny, další změny autorka navrhla, a kolik je ve vlastním měření nerealizovala. Autorka se musela vyrovnat s nejednoznačným zadáním mezinárodního protokolu (chybná definice měření obvodu stehna). Vlastní provedení studie bylo komplikováno zejména faktem, že obdobný průzkum probíhal v dané oblasti nedávno, což snížilo ochotu účastníků zapojit se do studie.

Vlastní provedení diplomové práce: Hypotézy a cíle jsou jasně definovány. Nicméně s ohledem na vytyčené cíle 5 a 6 (hmotnostní přírůstek matky během těhotenství a sebehodnocení dětí obojí ve vztahu k BMI dětí) postrádá diplomová práce jakékoliv uvedení do této problematiky.

Struktura práce je až na detaily přehledná (např. zařazení metodiky antropometrického měření je matoucí a součástí kapitol 6.1.3. Distribuce a obsah dotazníku a 6.1.1. Podoba a úprava dotazníku). Orientaci v práci by zlepšilo, kdyby názvy kapitol výsledkové části odkazovaly spíše na jednotlivé cíle, než části dotazníku.

Zvolené statistické analýzy jsou odpovídající s ohledem na charakter zkoumaných dat. Domnívám se ale, že v případě antropometrických dat by bylo vhodné provést analýzy zvlášť pro každou věkovou kategorii, nikoliv používat vážený průměr pro věkovou skupinu 11-13 let, resp. 10-14 dohromady (tabulka 10). Data byla analyzována rovněž za pomoci programu R stCZ, který byl sestaven na základě populace CAV 2001, tj. populace stále používané jako referenční. Bylo by tedy přínosné data popsat rovněž pomocí SDS, což program umí ujet.

Grafická prezentace výsledků (tabulky, grafy) je poměrně dobrá. Výsledkové části by ovšem prospělo méně textu ve prospěch grafického znázornění, stejně jako přítomnost seznamu tabulek a grafů. Bohužel postrádám data ve vztahu k cíli 5 a stanovit vliv hmotnostního

přířstku matky v průběhu těhotenství na hmotnostní profil dítěte (vyjma velmi stručné informace na str. 74).

Diskuse konfrontuje vlastní výsledky s výstupy zahraničních studií. Diskuse mohla být stručnější, není nutné opakovat výsledkovou část, i detailně rekapitulovat výstupy srovnávacích studií.

Tuzemské i zahraniční literární zdroje jsou uvedeny v souladu s citací normou (mírně nejednotný je počet uváděných autorů v seznamu literatury, obvykle v textu jen první, ale také dva až tři).

V diplomové práci používáný termín *sedentární chování* (z anglického *sedentary behaviour*) je v češtině velmi neobvyklý. Používá se termín *sedavé chování*.

Přínos práce a celkové hodnocení: Práce přináší zajímavé informace o sledované populaci. Zadelejší považují zejména údaje o sebehodnocení dětí. Odpovědi respondentů jsou poměrně jednotné, což může být mimo jiné i ovlivněno společenským tlakem na vzhled jedince, kterému jsou děti vystaveny již od útlého věku. Použití obrázkové škály pomáhá minimalizovat subjektivnost, kterou sebou dotazníková data nesou. Ačkoli nebyla prokázána souvislost mezi BMI a způsobem stolování, data podávají nejen dobrý náhled na nevhodné návyky adolescentů (1/5 respondentů často stoluje ve společnosti televize i počítače), ale pravděpodobně bohužel odrážejí i běžné chování v rodině.

Práci považují za zdařilou a doporučují ji k závěrečné obhajobě s hodnocením chvalitebně.

Otázky k obhajobě :

Uvažovalo se z důvodu lepší spolupráce se zahraničními zařízeními o změnu místa provedení studie, tj. v oblastech, kde neprobíhal v ložském a letošním roce obdobný výzkum? Je plánováno rozšíření studie, například s upraveným dotazníkem?

Můžete prosím specifikovat, pro které jste se rozhodla která data hodnotit dohromady pro celou věkovou skupinu? Byla data adjustována na věk i pohlaví?

Vypracovala RNDr. Hana Zamrazilová, Ph.D.

Endokrinologický ústav, Národní 8, 116 94 Praha 1

V Praze dne 7.9.2015